

A kisfiú az esőáztatta járdán lépkedett. Csupa fényes macskakő, egymáshoz simulók, kopott szürke szőnyeg az apró lábak alatt. Hátranézett és halvány mosollyal intett felfelé tekintve.

Az öregúr is intett és a függőnyt elengedve visszahúzódott a szobába. Már régóta egyedül élt a csendes utcácska sárgafalú házában, közvetlenül a templom mellett.

Hét közben alig járnak erre. Többnyire csak a környékbeliek, ha a közeli forgalmas utca üzleteinek valamelyikében van elintézni valójuk. Mintha megállt volna az idő; a nyitott zsalugáterekről már rég lepergett a festék, megfakult lécein délutáinig árad be a napfény. Néhány ház falát a párkányokról leomló virágok színesítik. A párháznyi utcácska elválasztja az itt élőket a Világtól. Ott zaj, lüktetés, állandó jövés-menés. Itt álmos macska nyújtózik, lassú léptű nénikék látogatnak át egymáshoz, illatos kávéit iszogatnak, hozzá foszlós kuglófot falatoznak finom metszésű porcelán tányérról.

Vasárnaponként a harangszó hívására megtelik az utca étellel; gyerekek szü-lőkkel, idősek, fiatalok térnek be a templom hűvösébe.

Az igazi ünnep az, ha a kisfiú egyszer egy héten meglátogatja. Olyankor már reggel izgatottan készülődik. Jókedvűen paskolja magára a hidegvizet a mosdó felett, gondosan megborotválkozik és felöltözködik. Séta, sakk, sütemény együtt. Ebben a sorrendben. A süteményt mindig a közeli cukrászdából hozza egy süteményes dobozban, melyet még a felesége készített. Az oldalát színes, festett virágok díszítik, de a teteje a legszebb. Papírcsipke, amolyan legyezőszerűen ráillesztve; halvány rózsaszín papírból kivágva. A sütemény mindig friss; igaz, hogy megkóstolták a zserbót, a linzert, a habos tetejű gesztenyekockát és még jó néhányat, de mindkettőjüknek a franciakrémes és a csokoládétorta a kedvence.

A lakásban nemcsak a süteményes doboz volt figyelemre méltó. A szobában öblös, barna füles-fotel terpeszkedett az ablaknál, és ha a kisfiú belekuporodott, pontosan a szemközti ház műterem lakásába látott át. A széles karimájú kalapot és hosszú köpenyt viselő férfi órákig állt az állványa előtt és palettával, ecsettel a kezében széles mozdulatokkal festett. A színek harsányan, nagy foltokban fedték a vásznat, furcsán, meghatározhatatlan formákban találtakoztak. Próbálta a szemét hunyorítva, fejét kicsit oldalra billentve valamiféle határozott alakzathoz hasonlítani őket, de így is csak élénk foltok kavargotak a szeme előtt. A fotel mellett állt egy alacsony, karcsú lábú intarziás asztalka, rajta a sakktábla a faragott bábukkal, melyeket anynyira szeretett a kezébe venni, és ahogy nagyapától tanulta, óvatosan a megfelelő négyzetre letenni azokat. Az asztalka alatt egy zsámoly lapul, mely akkor került elő, amikor elérkezett a sakkparti ideje. Puha perzsaszőnyeg vezetett a szoba belsejébe, ahol dióbarna ovális ebédlőasztal foglalta el a helyet, körötte négy magas támlájú szék. A rojtos asztalterítő bordó mintáin hosszan nyúlt el és pihent meg egy napfény szőtte fényes szalag. Szerette nézni ezt a fénypásmát és felette a levegőben az apró porszemek kavargását. A sápadt falakat patinás keretekben csendéletek, komorarcú ösök portréi díszítették. Az ablakkal szemközt, a komód tetején ezüst bon-bonierek

selyemcukrot és pralinét rejtettek. Mellette örökös mozgásra ítélve, a mívesen megmunkált ingaóra mutatta a múltó időt.

Mindkét szobában tizenkét karú csillár lógott, melyeken rombuszalakú üveglapocskák és üvegyöngyök függtek. Ha olykor estig maradhatott, sötétedéskor az öregúr megengedte, hogy ő kapcsolhassa fel a lámpát. A fényben vakítóan csillogtak az üvegdarabkák és ez mindig elvarázsolta őt.

A léptei alatt nyikorgó padló hangja sokszor mulattatta a kislányt; már tudta, hová lépjen, ha szóra akarta bírni a vén deszkákat.

Amikor hazaértek a hosszú sétából, nagypapa a levendula illatú hálószobában dőlt le megpihenni, fejét a nagymama aprólékos öltésekkel varrt gobelin párnáira hajtotta, a kislány pedig mellé kucorodott.

Ha néha hintázni támadt kedve, jobb híján belecsimpaszkodott a nehéz kapu hideg vaskarika kopogtatójába és ellökte magát. A kapu oldalán csüngve belendülhetett egészen a falig. Újra és újra, amíg a karja bírta.

A patinás épület díszé egy kőoroszlán szobrocscsa, melyet pontosan a kapu fölötti boltív közepén egy kis beugróban helyeztek el. Az egykori mester gondosan kidolgozta a szobor minden részletét. A lábain, és a hátán megfeszülő izmokat, a sörényét, a félelmetesnek ható nyitott állkapcsát a hosszú fogakkal, és az éles karmokat úgy faragta ki, hogy az állat testtartása igazán méltóságteljes és királyi lett. Az a kő, melyből faragták, otthona volt a nemes szobornak, a véső csak lefejtette a felesleget. Az idő azonban nemcsak a ház falait, de a nemes állatot is kissé megviselte, a bal hátsó lábából valamikor réges-rég letörött egy kis darab.

Valahányszor, mielőtt belépett a kapualjba, suttogva köszöntötte a ház hűséges őrzőjét. Aztán a fényesre koptatott márványlépcsőkön fürgén felszaladt, s az első emeletig meg sem állt. Két rövid csengetés után az öregúr mosolyogva nyitotta ki az ajtót. A finom limonádé után rendszerint sétálni indultak. A fiú szökdécselve megelőzte, míg ő a kovácsoltvas korlátba kapaszkodva komótosan lépkedett lefelé. Amint kiértek az utcára, balra fordultak a közeli park irányába. Sétáik közben az öregúr emlékezetében felsejlettek azok a régi történetek, melyeket még az apjától és a nagyapjától hallott. Minden részletet pontosan fel tudott idézni, mintha közben nem múlt volna el hetven év. A kislány mindig izgatottan várta az újabb és újabb sétame-séket...

*

– Kissé melankolikus, múlt századi hangulatot idéz, de kezdetnek nem rossz. Gondolom azért lesz valami izgalmasabb rész is – jegyezte meg kuncogva János, amikor elolvasta Liza készülődő regényének első fejezetét.

– Tetszeni fog ez bárkinek is? – kérdezte Liza elbizonytalanodva.

– Gondolj az első könyved sikerére! Én biztos vagyok benne, hogy jó úton jársz, ki fog alakulni, nyugalom!

Liza, nos... ő... nem akarlak felizgatni, de van egy rossz hírem. Sajnos a határ-időt előre kellett hozni, ezért két hónap múlva az asztalomon szeretném látni a teljes kéziratot. Ugye menni fog?

– Két hónap? János, ez, ez... iszonyú kevés idő. De nem erről volt szó, miért hozol ilyen helyzetbe?

Liza úgy érezte, mindjárt elájul. Szeretett volna minél előbb kijutni az irodából. Sápadtan felállt, és szó nélkül kiment az ajtón.

– Rosszul vagy, mi a baj Liza? Liza, Liza várj...

✱

A poros út végén a fák közül lassan előtűnik a kisház, mögötte a folyó és a parton összeölelkező bokrok. Liza a szüleitől örökölte, melyhez egy kert is tartozott. Sajnos csak ritkán tudta élvezni a háborítatlan vidéki nyugalmat, mert a munkája és a barátai a városhoz kötötték. Folyton halogatta az utazást, pedig minden nap megfogadta magának, hogy másnap összecsomagol és végleg otthagyja a várost. A mai rosszullét után már nem volt kérdés, hogy két hónapra leköltözik.

A legijesztőbb az, hogy ezek a rohamok, hirtelen és alattomosan törtek rá, mindig akkor, amikor sarokba szorítva érezte magát. Ilyenkor elvesztette a kontrollt önmaga fölött, és csak az kopogott a fejében, hogy el innen, el valahová, ahol teljesen egyedül lehet. Nem kell segítség, nem kell semmi, csak hadd legyen magam... Magam. De valamiért mindig maradt. Eddig. Az egyre sűrűbben rátörő légszomjról, a szorongásról és a zavaros álmairól senkinek, még a legjobb barátjának sem beszélt.

A hosszú út, a vezetés úgy tűnik megnyugtatta, a torkát fojtogató pánik elmúlt, de az ólmos fáradtság már bekúszott minden porcikájába. Aztán eszébe jutott, ahogy faképnél hagyta Jánost. Nem fogja felhívni, majd utólag megmagyarázza és elnézést kér a viselkedéséért... Egyébként már otthon eldöntötte, hogy a kikapcsolt telefonját szépen a táskájában hagyja amíg itt lesz a kisházban.

A fű frissen nyírva, a virágágások szebbnél-szebb tarka növényekkel beültetve. A ház körüli teendőket az egyetlen szomszédja, egy idős úr vállalta el. Ez a fajta munka nem volt idegen tőle, hiszen negyven évig kertészként dolgozott. Akkor vette meg a közeli telken álló házat, amikor meghalt a felesége. Ide vonult vissza, távol korábbi életétől, hogy saját birtokán megalkossa a valamikor közösen megtervezett tökéletes, mesebeli kertjüket. Itt minden növény, minden virágágás szeretett feleségére emlékeztette. Valójában sohasem tudta őt elengedni, és sohasem heverte ki az elvesztését.

A városban számos park az ő keze munkáját dicséri. Büszke is rá az öregúr, és ha nagy ritkán alkalma adódik rá, szívesen elmeséli, hogy annak idején melyik parkban milyen fákat, bokrokat telepítettek, hány féle egzótát és virágot ültettek.

Várady Illés jól ismerte Lizát és a szüleit, így a régi barátságra való tekintettel szívesen kertészkedik Lizánál. A két kert gondozása tölti ki a mindennapjait.

Liza először Illés bácsihoz ment, hogy üdvözlje és megköszönje, amiért ilyen

szép rendet tart a háza körül. Nem is hívta fel, hogy ma érkezik, hadd legyen meglepetés.

Az öregúr örömmel ölelte meg Lizát, mintha csak a lánya lenne. A feleségével mindig is szerettek volna egy kislányt, de hosszú éveken át hiába várták a gyermekáldást. Meglepte, hogy Liza milyen sápadt és sovány. Korábban mindig kiegyensúlyozottnak és vidámnak látta. Még váltottak pár szót, aztán Liza szűkszavúan csak annyit mondott, hogy megint egy könyvön dolgozik, néhány hétig maradni akar, és már el is köszönt. Egyre nehezebben tudott úrrá lenni a fáradságán, alig várta, hogy lemeheessen a folyópartra.

Tanulva a múltkoriakból amikor legutóbb itt járt, azért, hogy elkerülje az öregúr rosszallását, kifelé menet szó nélkül tette le az asztalra a fonott kosarat amit neki szánt. Tudta, hogy az öregúr magára nem szívesen költ, de biztos volt benne, hogy a jóféle vörösbornak, és a többi apróságnak örülni fog.

*

Milyen gyönyörűek itt a reggelek! Hajnalban a napkorong lassan kúszik fel felé a horizonton és egészen különleges fénnel vonja be a vizet és a növényeket. A folyó itt már nyugodt, nem úgy, mint feljebb a hegy lábánál, ahol félelmetesen és vadul hömpölyög. Ahhoz azonban elég hideg és mély, hogy az ember csak távolról csodálja.

Liza nagyon bízott abban, hogy amíg a kisházban dolgozik, senki sem fogja zavarni. Most nincs kedve szóba elegyedni senkivel. Szerencsére elég messze van a legközelebbi falu; ember nem nagyon jár erre, leszámítva azt a néhány turistát, akik nagy ritkán ide tévednek. Az öreg kertész az egyedüli szomszédja, és ő tisztában van vele, hogy az írás miatt Lizának most nem lesz ideje vele beszélgetni.

Liza persze többnyire nem virradatkor kelt, hiszen voltak esték, melyek az írás miatt hosszúra nyúltak. Olyankor sokáig lustálkodott az ágyban, és csak délután ült ki a verandára, hogy megpróbálja folytatni a regényt. De egyik reggel, amikor az asztalhoz lépett, csak bámulta a szöveget, úgy érezte az agya kiüresedett, a keze nem mozdult. Napokig gyötrődött; amit írt összetépte, újra kezdte, máshogy. Nem jó. Újra, és újra és újra. Már két hete semmit sem haladt. Egy délután aztán, amikor századszorra is reménytelenül roskadt le a papírhalom fölé, hogy kicsikarjon magából valamit, hirtelen nemrég elvesztett apja hangját vélte hallani...

A történet váratlanul újra élni kezdett a fejében és ettől végre felszabadulnak érezte magát.

– Drága Apa, úgy hiányzol! Bárcsak itt lennél! – suttogetta.

Végtelen hála töltötte el a szívét, amiért a hosszú némaság után megszületett mondatok végre megragadtak a papírlapokon, és *A kőoroszlán* betöltötte Liza további napjait.

Amíg nem tudott a regénnyel foglalkozni, a part mentén hosszú sétákra indult és elraktározta, örök fényképként magába égette mindazt, ami odakint a folyónál körülvette. A pillangók táncának egyszери és megismételhetetlen lágy forgását, a

fűszálakon megcsillanó harmatcseppek fénylő szikráit, a víz kacér játékát a kavicsok között. A fákat, ó igen, az óriási fákat szerette nézni a legjobban, ahogy égbenyúló ágaikkal felfelé mutatnak, hatalmas zöld lombkoronáikkal eltakarva előle a végtelemt. Egyszerűen nem tudott betelni az Isten alkotta természet csodáival. Sokszor csak leheveredett egy fa tövébe és sokáig bámulta az eget; onnan föntről várva a segítséget...

Így múltak a napok, egyik a másik után, írással vagy anélkül; vészesen közeledett a hazatérés és a kézirat leadásának határideje.

Szombat este tíz órakor végre befejezte. Elkészült a regény, már egy betűvel sem tud többet leírni. Ezt megünnepelni egy pohár borral a kezében leült a ház előtt a padra és magában hálát adva a csillagos ég felé tekintett...

Később kimerülten, de boldogan feküdt le és mielőtt mély álomba merült volna arra gondolt, vagy inkább csak reménykedett, hogy a kézirat könyv formájában új életre kel. Talán nem volt hiabavaló az itt töltött idő, és János elégedett lesz azzal, amit ezalatt a sürgető két hónap alatt ki tudott magából préselni.

Holnap indul haza, mert hétfőn Jánossal találkozik. Akármennyire csodás is a hely, nem áthatja el magát ide örökre. Nem menekülhet el saját maga elől, vissza kell térnie a régi életébe és rá kell jönnie mi gyöttri oly sokszor szinte fulladásig a lelkét...

Amikor Liza minden holmiját bepakolta a bőröndbe és indulni készült, eleredt az eső. A kövér cseppek lassú ütemben szántották az ablak üvegét. Utál esőben vezetni.

A kertész meghallotta, hogy egy kocsit áll meg a ház előtt, ezért kinyitotta az ajtót.

– Jó reggelt Illés bácsi, csak búcsúzni jöttem.

– Jó reggelt Liza, azért kerülj beljebb! Milyen jól nézel ki, örülök, hogy hogy már tudsz mosolyogni...

– Köszönöm Illés bácsi, most tényleg jól érzem magam. Ne haragudjon, hogy egyszer sem látogattam meg! Ígérem, ha legközelebb jövök majd beszélgetünk. Vigyázzon magára! Viszontlátásra!

– Te is vigyázz magadra Liza, és vezess óvatosan!

✱

Késő délutánra járt, amikor a lakásához ért. Még mindig reménytelenül esett, mintha soha nem akarna elállni. Nem volt kedve kicsomagolni, ezért a forró fürdő után azonnal bedőlt az ágyba.

Másnap reggel már újra frissnek érezte magát, végre az eső is elállt. Első útja a kézirattal Jánoshoz vezetett.

✱

A *Kőoroszlán* hamarosan megjelent az üzletekben. Liza arra gondolt, hogy kedves szomszédját, Illés bácsit meglepi egy példánnyal. Pár soros levelet írt és a könyv első lapjai közé csúsztatta. Holnap majd postára adja.

Néhány hét múlva egy keddi napon, amikor hazaért, szokás szerint kivette a leveleket és az újságokat a postaládából. Az egyik hosszúkás borítékra szépen megrajzolt, szálkás betűkkel írták a nevét. Az öreg kertész szívélyes hangú köszönő és a könyvét méltató sorai jóleső érzéssel töltötték el Lizát. Arra kérte, hogy amint ideje engedi, feltétlenül látogassa meg. Liza remélte, hogy nincs semmi baj az öregúrral, de a biztonság kedvéért felhívta telefonon. Illés bácsi megnyugtatta, hogy minden rendben van, de feltétlenül mutatni akar valamit, ami biztosan érdekelni fogja Lizát.

A hét végére úgysem tervezett semmit, irány a folyóparti ház.

*

– Igazán hálás vagyok Liza, hogy eljöttél. Biztosan kíváncsi vagy rá miért ragaszkodtam a személyes találkozáshoz. Gyere csak, ülj le. Nagyon izgatott vagyok, azt sem tudom, hogy is kezdjem! Lehet, hogy a mondandóm végén azt fogod hinni, hogy egy szenilis vénember vagyok és hetet-havat összehordok itt neked. De biztosíthatlak, hogy nem örültem meg, sőt! El sem tudod képzelni, mit éreztem, amikor a könyved első néhány oldalát elolvastam. Megfordult velem a világ és egyszerűen nem hittem a szememnek. Jóságos ég, ez nem lehet igaz! A regény színhelye, minden apró részlet leírása annyira ismerősnek és valóságosnak tűnt, hogy újra és újra el kellett olvasnom.

– Várj csak, egy pillanat.

A kertész hirtelen elhallgatott, felállt, majd eltűnt a konyhában. Liza nem értette, mi fog kisülni ebből az egészből. Kis idő múlva két csésze illatozó teával és teasüteménnyel tért vissza. Majd odalépett az íróasztalához és kihúzta az egyik fiókot. A régi fényképek, levelek, apróságok, másnak értéktelennek tűnő dolgok közül – amelyektől az ember semmiképp nem válik meg, amíg él – egy kopott dobozt és egy megsárgult fényképet vett elő majd mindkettőt letette Liza elé az asztalra.

– Nézd csak meg alaposan – mondta a kertész.

Liza először a fekete-fehér, cakkos szélű fényképet vette a kezébe, melyen egy kisfiú állt egy málladozó falu ház előtt, a kapu fölötti mélyedésben mintha egy orosz-lán rajzolódna ki.

Aztán óvatosan levette a doboz tetejét, és kiemelt belőle egy puha zöld kendőbe csomagolt valamit. Érezte a ruhán keresztül, hogy valamiféle kecses darab rejtezik a kezében, ám elég nehéz volt egy kézben fognia, ezért két kézzel tette le az asztalra.

Amint szétnyitotta a kendőt és megpillantotta a kőoroszlán szobrocskát, felsikoltott. Azonnal feltűnt neki, hogy a bal hátsó lábából hiányzik egy kis darab...